

Ο Δείκτης Εμπιστοσύνης στους Θεσμούς, είναι εδώ

Του Γιάννη Μαυρή

Η εμπιστοσύνη που τρέφουν οι πολίτες στους θεσμούς της διακυβέρνησης, της οικονομίας και της κοινωνίας αποτελεί μια σημαντική παράμετρο της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας μιας χώρας. Η δημοσίευση, για πρώτη φορά, του Ελληνικού Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Θεσμούς (GICI) παρέχει στους φορείς διαμόρφωσης και άσκησης της πολιτικής ένα ολοκληρωμένο επιστημονικό εργαλείο, για τη συγκριτική αξιολόγηση της κοινωνικής εμπιστοσύνης σε σαράντα έξι θεσμούς. Θεσμούς, που προέρχονται από όλες τις περιοχές της κοινωνικής ζωής: διακυβέρνηση, επιχειρήσεις, εκπαίδευση, ανεξάρτητες αρχές, επαγγελματικές οργανώσεις, κοινωνία πολιτών και μέσα ενημέρωσης. Τόσο ο συνολικός δείκτης, όσο και οι επιμέρους δείκτες που είναι δυνατόν να υπολογισθούν, για κάθε υποκατηγορία, αποτελούν μια εξαιρετικά λεπτομερή χαρτογράφηση των κοινωνικών αντιλήψεων για τους θεσμούς, σήμερα στην Ελλάδα.

Η μέτρηση της Public Issue, που καθιερώνεται φέτος, πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2007, σε συνεργασία με το Forum «ΑΓΟΡΑ ΙΔΕΩΝ» και θα επαναλαμβάνεται, εφεξής, σε ετήσια βάση (Η πρώτη δημοσίευση γίνεται στην ετήσια έκδοση «Η Ελλάδα το 2008»). Ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα Ελλήνων πολιτών κλήθηκε να αποτιμήσει, ποσοτικά, την εμπιστοσύνη που αισθάνεται για κάθε ένα κοινωνικό θεσμό. Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων κατασκευάζεται ένας δείκτης εμπιστοσύνης, με βάση το λόγο των θετικών γνώμων προς τις αρνητικές, δηλαδή για κάθε ένα δεδομένο θεσμό, το ποσοστό των ατόμων που δηλώνουν ότι τον εμπιστεύονται, προς το ποσοστό των ατόμων που δυσπιστούν απέναντι

του. Κατά συνέπεια, τιμή 100 στο δείκτη εμπιστοσύνης (CI), υποδηλώνει ότι υφίσταται απόλυτη ισοδυναμία θετικών και αρνητικών αντιλήψεων απέναντι στο θεσμό. Τιμή 200 στο δείκτη υποδηλώνει ότι ο αριθμός των πολιτών που εμπιστεύεται το θεσμό είναι διπλάσιος από εκείνους που εκφράζουν δυσπιστία απέναντί του. Τέλος, τιμή 50 σημαίνει ότι οι αρνητικές εντυπώσεις είναι διπλάσιες από τις θετικές.

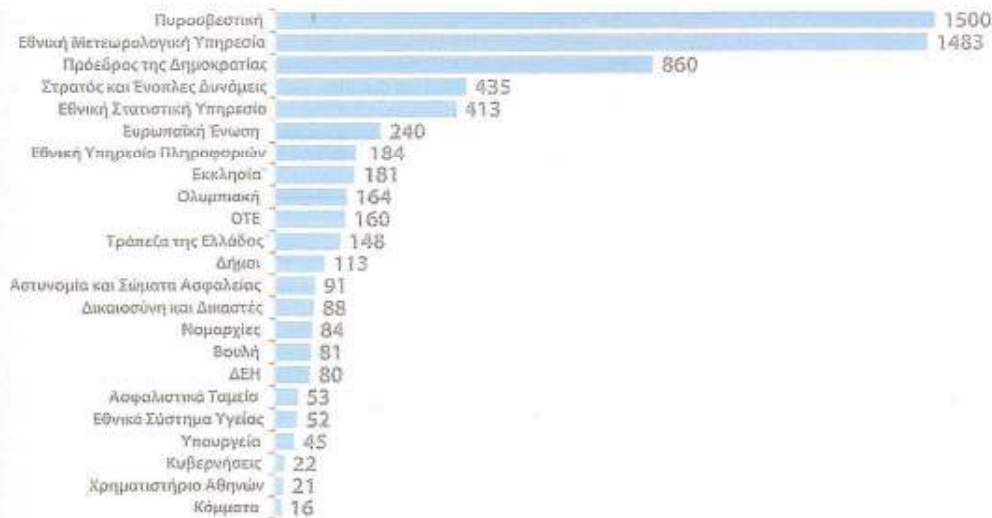
Η συνολική κατάταξη των θεσμών, με βάση τις τιμές που καταγράφουν στο δείκτη εμπιστοσύνης, δίδεται στο σχετικό διάγραμμα και είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική, όχι μόνο για τους θεσμούς της πολιτικής, αλλά και της οικονομίας. Με βάση την παρούσα μέτρηση, το 2007, ελάχιστοι θεσμοί απολαμβάνουν σχετικά υψηλά ποσοστά κοινωνικής εμπιστοσύνης, ενώ περισσότεροι από τους μισούς δεν εμφανίζουν καν θετικό ισοζύγιο εμπιστοσύνης. Γεγονός, με προφανή πολιτική σημασία και επιπτώσεις στις δυνατότητες άσκησης της Διακυβέρνησης, αλλά και τη λειτουργία της αγοράς.

1. Η Πυροσβεστική (CI=1.500) και η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (CI=1.483) κατατάσσονται στις πρώτες θέσεις του δείκτη εμπιστοσύνης. Πρόκειται για θεσμούς (όπως και ο Στρατός που κατατάσσεται στην 6η θέση με δείκτη 435), οι οποίοι σχετίζονται ευθέως με την εδώ και καιρό παγιωμένη ανασφάλεια στις κοινωνίες της διακινδύνευσης. Βεβαίως, σε αυτά τα αποτελέσματα, αποτυπώνεται έκδηλα και η συγκυριακή επίδραση της πρόσφατης οικολογικής καταστροφής (πυρκαγιές καλοκαιριού, πλημμύρες).

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι σήμερα ο μόνος πολιτικός θεσμός που εμπιστεύο-

Ο κ. Γιάννης Μαυρής είναι Πολιτικός επιστήμονας, Ph.D. και Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος της Public Issue-VPRC (ymavris@publicissue.gr, www.electionwatch.gr)

1. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ & ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ & ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - Ι

Θεσμός	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Πυραυλοβασική	1500	90	4	6
ΕΜΥ	1483	89	5	6
Πρόεδρος της Δημοκρατίας	860	86	4	10
Στρατός & Ενοπλες Δυνάμεις	435	74	10	17
Εθνική Στατιστική Υπηρεσία	413	66	18	16
Ευρωπαϊκή Ένωση	240	60	15	25
ΕΥΠ	184	46	29	25
Εκκλησία	181	58	10	32

νται οι Έλληνες πολίτες (CI=860). Είναι βέβαιο, ότι στην εδραίωση αυτής της εικόνας έχει συντελέσει η εξαιρετικά υψηλή αποδοχή, τόσο του σημερινού Προέδρου Κ. Παπούλια, όσο και του προηγούμενου Κ. Στεφανόπουλου. Ενδεχομένως, όμως, να οφείλεται, ως έ-

να βαθμό και στο γεγονός ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν αναμειγνύεται ενεργά στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

3. Αν εξαιρέσει κανείς τους προηγούμενους θεσμούς και ελάχιστους ακόμη, η κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς του κράτους

1. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ & ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - II

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Ολυμπιακή	164	54	13	33
- ΟΤΕ	160	56	8	35
Τράπεζα της Ελλάδος	148	49	18	33
Δήμοι	113	45	15	40
Αστυνομία & Σώματα Ασφαλείας	91	41	14	45
Διαπίστωση & Δικαστές	88	38	19	43
Νομαρχίες	84	37	19	44
Βουλή	81	39	13	48

1. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ & ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - III

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
ΔΕΗ	80	41	8	51
Ασφαλιστικά Ταμεία	55	30	12	57
ΕΣΥ	52	30	12	58
Υπουργεία	45	25	19	55
Κυβερνήσεις	32	16	11	72
Χρηματοπύργο Αθηνών	21	13	23	63
Κόμματα	16	12	13	75

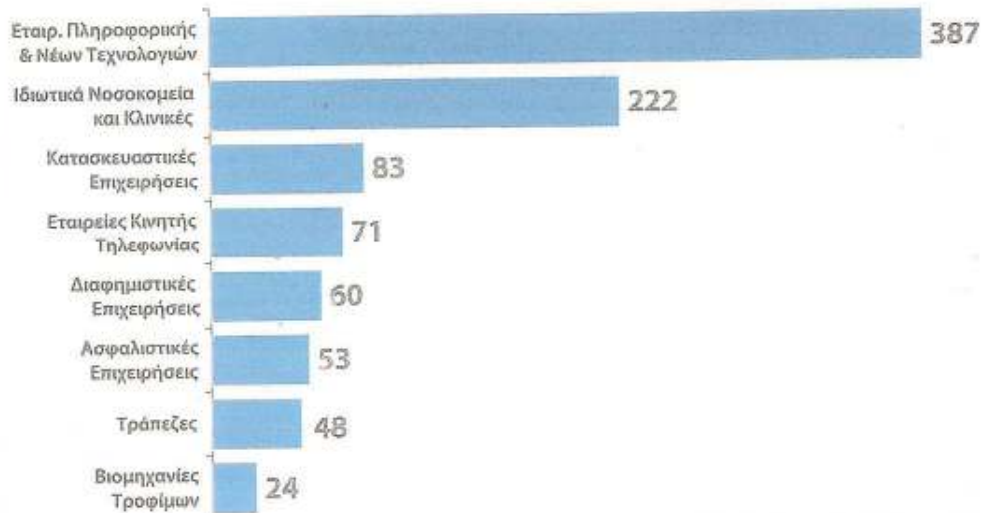
και της Διακυβέρνησης, θα πρέπει να θεωρηθεί πρωτοφανής. Η απαξίωση των πολιτικών κομμάτων που κατατάσσονται στην τελευταία (46η) θέση του δείκτη (CI=16), των κυβερνήσεων (CI=22) και της κρατικής διοικητικής μηχανής (CI=45) είναι ολοκληρωτική. Η ουσωρευμένη κοινωνική δυσπιστία έχει συμπαρασύρει και τη Βουλή (CI=81) και εκδηλώνεται, επίσης, και στις

βαθμίδες της διοίκησης, που θεωρητικά βρίσκονται πιο κοντά στον πολίτη (Δήμοι, CI=113 και Νομαρχίες CI=84).

4. Σε σχέση με τα κόμματα, τα συνδικάτα καταγράφουν σαφώς υψηλότερα ποσοστά εμπιστοσύνης (ΓΣΕΕ, CI=97, ΑΔΕΔΥ, CI=88).

5. Στον αντίποδα των παραδοσιακών αντιπροσωπευτικών θεσμών, τοποθετούνται, τόσο οι Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις

2. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Εταιρείες πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών	387	58	27	15
Ιδ. Νοσοκομεία & Κλινικές	222	60	13	27
Κατασκευαστικές Επιχειρήσεις	83	35	23	42
Εταιρείες Κινητής Τηλεφωνίας	71	35	16	49
Διαφημιστικές Επιχειρήσεις	60	31	17	52
Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις	53	28	19	53
Τράπεζες	48	29	11	60
Βιομηχανίες Τροφίμων	24	17	11	71

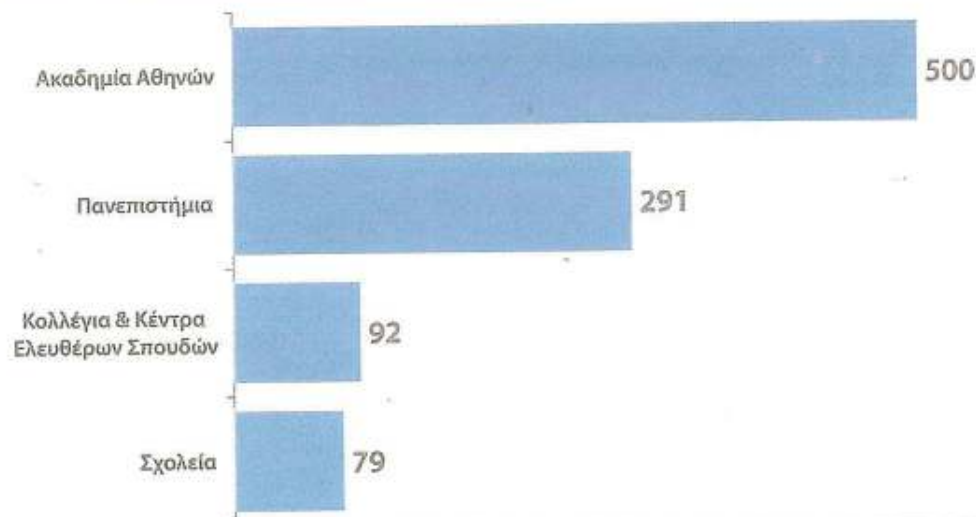
(CI=242), όσο και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CI=240).

6. Ιδιαίτερα χαμηλή εμπιστοσύνη καταγράφεται για τους θεσμούς του Κράτους Πρόνοιας που βρίσκονται σήμερα στην επικαιρότητα (ΕΣΥ, CI=52 και Ασφαλιστικά Ταμεία, CI=53), ενώ από τις ΔΕΚΟ τη χαμηλότερη θέση έχει η ΔΕΗ (CI=80). Αντιθέτως, τόσο η θέση του ΟΤΕ (CI=160), όσο και η θέση της

Ολυμπιακής (CI=164) επιβεβαιώνουν το αυξημένο κοινωνικό ενδιαφέρον.

7. Σε σύγκριση με τη θετική εικόνα που κατέγραφαν αντίστοιχες έρευνες προηγούμενων περιόδων, η υποχώρηση της εμπιστοσύνης στην Αστυνομία (CI=91) και τη Δικαιοσύνη (CI=88) είναι εμφανής. Η εντεινόμενη κοινωνική αποδοκμασία των εν λόγω θεσμών είναι πιθανό να σχετίζεται με την αύξηση της κρα-

3. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

3. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Ακαδημία Αθηνών	500	50	39	10
Πανεπιστήμια	291	64	14	22
Κολλέγια & Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών	92	34	29	37
Σχολεία	79	38	14	48

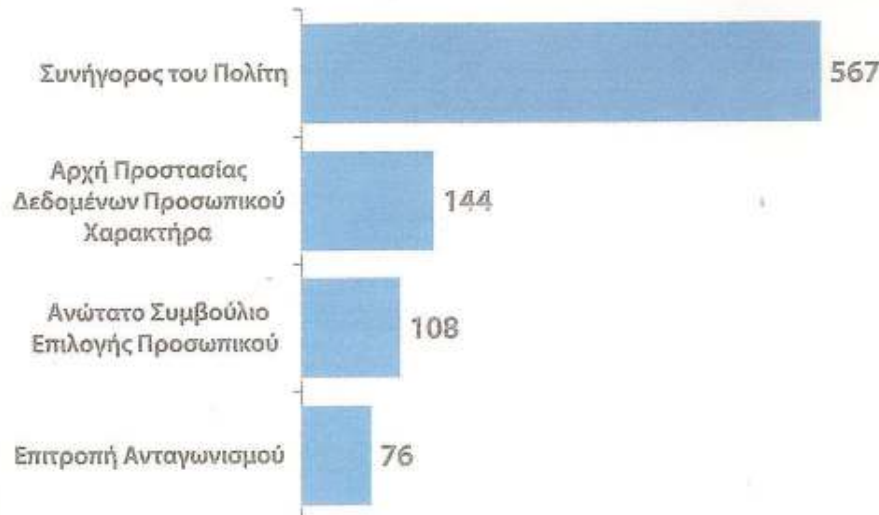
τικής καταστολής τα δύο τελευταία χρόνια (κυρίως με αφορμή τις κοινωνικές κινητοποιήσεις στο χώρο της Παιδείας), τις διενέξεις που έχει προκαλέσει η αύξηση της κοινωνικής επιτήρησης με χρήση καμερών, τα φαινόμενα της διαφθοράς, την αποκάλυψη του παραδικαστικού κυκλώματος, κα.

8. Σημαντική υποχώρηση, σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, παρουσιάζει και η εμπιστοσύνη προς την Εκκλησία (CI=181).

Παρά το κύμα συμπάθειας που έχει δημιουργήσει τελευταία, στην κοινή γνώμη, η ασθένεια του Αρχιεπισκόπου, εντούτοις, οι ισχυροί κλυδωνισμοί που σημειώθηκαν από το 2005 λόγω των αποκαλύψεων των εκκλησιαστικών σκανδάλων στην κοινωνική νομομοποίηση της Εκκλησίας, δεν φαίνεται να έχουν υποχωρήσει.

9. Η κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς δεν αφορά μόνον τη Διακυβέρνηση και το

4. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

4. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

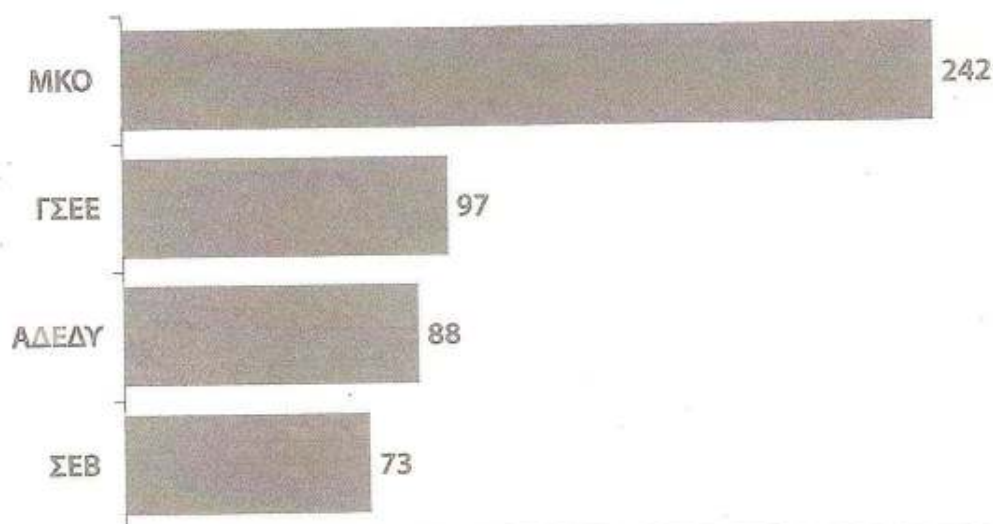
	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Συνήγορος του Πολίτη	567	68	20	12
Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	144	49	17	34
Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού	108	43	17	40
Επιτροπή Ανταγωνισμού	76	29	33	38

Κράτος. Εξίσου σημαντικό έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών-καταναλωτών παρουσιάζουν και οι περισσότερες κατηγορίες και κλάδοι των επιχειρήσεων (6 στους 8). Η μεγαλύτερη δυσπιστία των καταναλωτών εκδηλώνεται απέναντι στις εταιρείες τροφίμων (CI=24), οι οποίες καταλαμβάνουν την τελευταία θέση μεταξύ των επιχειρηματικών κλάδων, αλλά και συνολικά την 43η θέση στο δείκτη. Ακολουθούν οι τράπεζες (με CI=48, κατατάσσονται στην 40η θέση), οι

ασφαλιστικές (CI=53), οι διαφημιστικές (CI=60), οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας (CI=71) και οι κατασκευαστικές (CI=83).

10. Αντιθέτως, οι εταιρείες πληροφορικής συγκεντρώνουν σήμερα, μεταξύ των επιχειρήσεων, τα υψηλότερα ποσοστά κοινωνικής εμπιστοσύνης (CI=387), καταλαμβάνοντας, ταυτόχρονα, μια θέση (8η) στην πρώτη δεκάδα της συνολικής κατάταξης των θεσμών. Γεγονός, που αντανακλά και το αυξημένο κοινωνικό κύρος του εν λόγω τομέα.

5. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ & ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

5. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ & ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
ΜΚΟ	242	58	18	24
ΓΣΕΕ	97	38	23	39
ΑΔΕΔΥ	88	35	25	40
ΣΕΒ	73	29	30	40

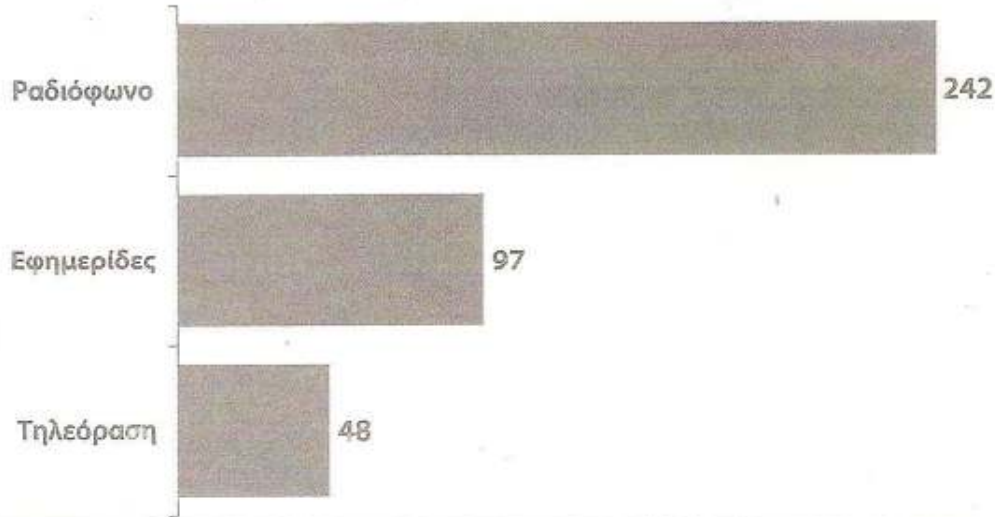
11. Υψηλή κοινωνική εμπιστοσύνη, φαίνεται, ακόμη, να περιβάλλει τα ιδιωτικά νοσοκομεία και τις κλινικές (CI=222), τα οποία σε αντίθεση με το Εθνικό Σύστημα Υγείας (CI=52) καταλαμβάνουν την 13η θέση, έναντι της 39ης του ΕΣΥ.

12. Η εξαιρετικά χαμηλή (προτελευταία) θέση που καταλαμβάνει το Χρηματιστήριο Αθηνών (CI=21) συνιστούν σαφή ένδειξη για το ολοκληρωτικό πλήγμα που υπέστη η αξιοπιστία του το 2001, χωρίς έκτοτε η κοινωνική εμπιστοσύνη προς αυτό να έχει ανακάμψει.

13. Από τις τέσσερις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές που περιελήφθησαν στο δείκτη εμπιστοσύνης, μόνον ο Συνήγορος του Πολίτη συγκεντρώνει υψηλά ποσοστά εμπιστο-

σύνης. Ο Συνήγορος του Πολίτη συγκεντρώνει υψηλά ποσοστά εμπιστο-

6. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

6. ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

	Δείκτης εμπιστοσύνης	Βαθμός εμπιστοσύνης στο θεσμό		
		Εμπιστοσύνη	Ενδιάμεση θέση	Δυσπιστία
Ραδιόφωνο	242	58	18	24
Εφημερίδες	97	36	27	37
Τηλεόραση	48	26	20	54

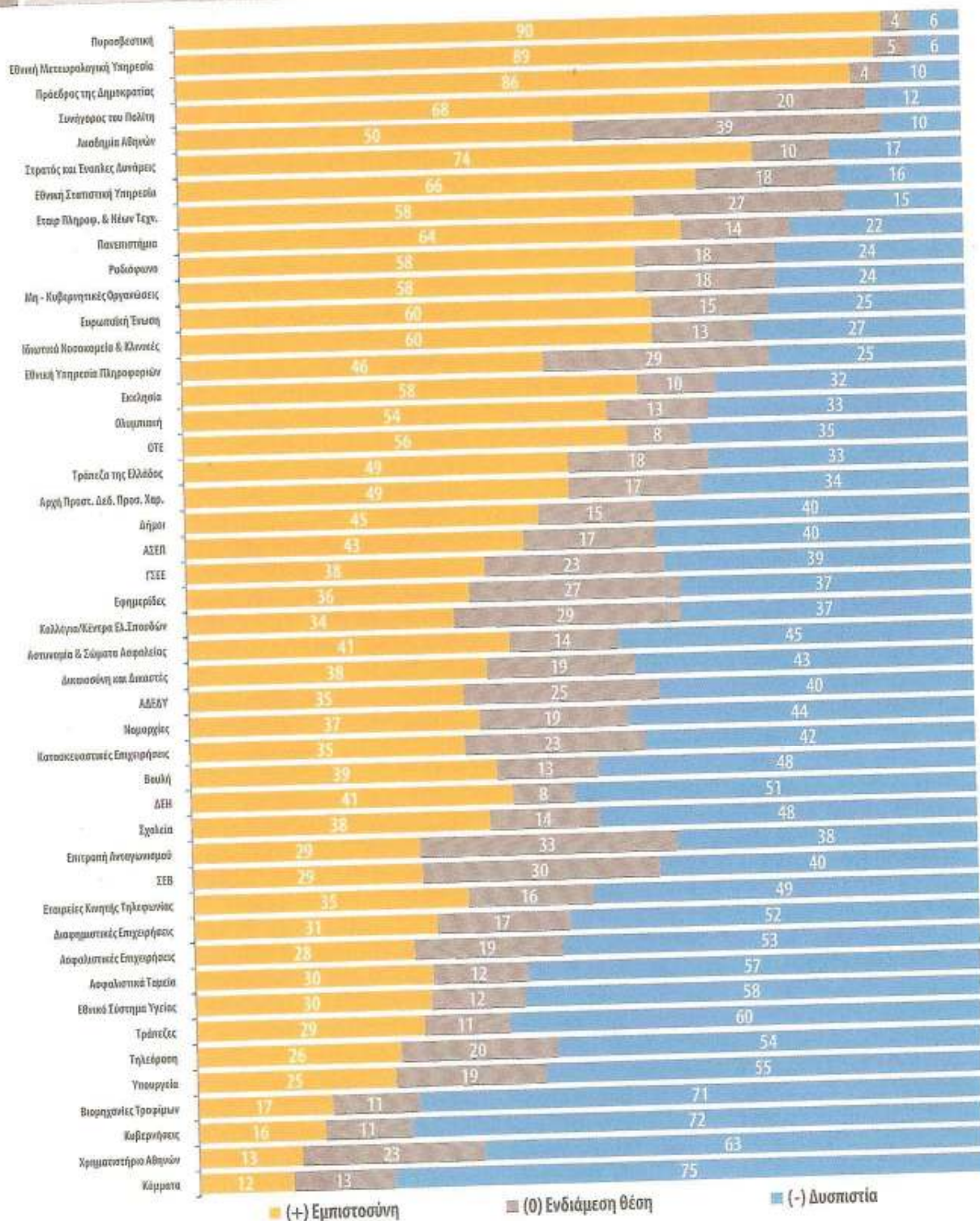
σύνης των πολιτών (CI=567), καταλαμβάνοντας την 4η θέση στη συνολική σειρά κατάταξης. Πρόκειται, επομένως, για το θεσμό που στη συνείδηση της ελληνικής κοινής γνώμης τείνει κατεξοχήν να ταυτισθεί με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών απέναντι στην κρατική αυθαιρεσία. Επισημαίνεται, επιπλέον, ότι παρά την πρόσφατη διένεξη, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (CI=144) εμφανίζει σχεδόν διπλάσιο δείκτη εμπιστοσύνης,

συγκριτικά με τη Δικαιοσύνη (CI=88).

14. Μεταξύ των Μέσων Ενημέρωσης, μόνο το Ραδιόφωνο (CI=242) δείχνει να διατηρεί την κοινωνική αποδοχή. Μάλιστα, συγκεντρώνει υπερδιπλάσια ποσοστά εμπιστοσύνης από τις εφημερίδες (CI=97) και σχεδόν πενταπλάσια από την Τηλεόραση (CI=48). Η τελευταία δείχνει να αποδοκιμάζεται κοινωνικά, αφού καταλαμβάνει μόλις την 41η θέση, μεταξύ των 46 θεσμών του δείκτη.

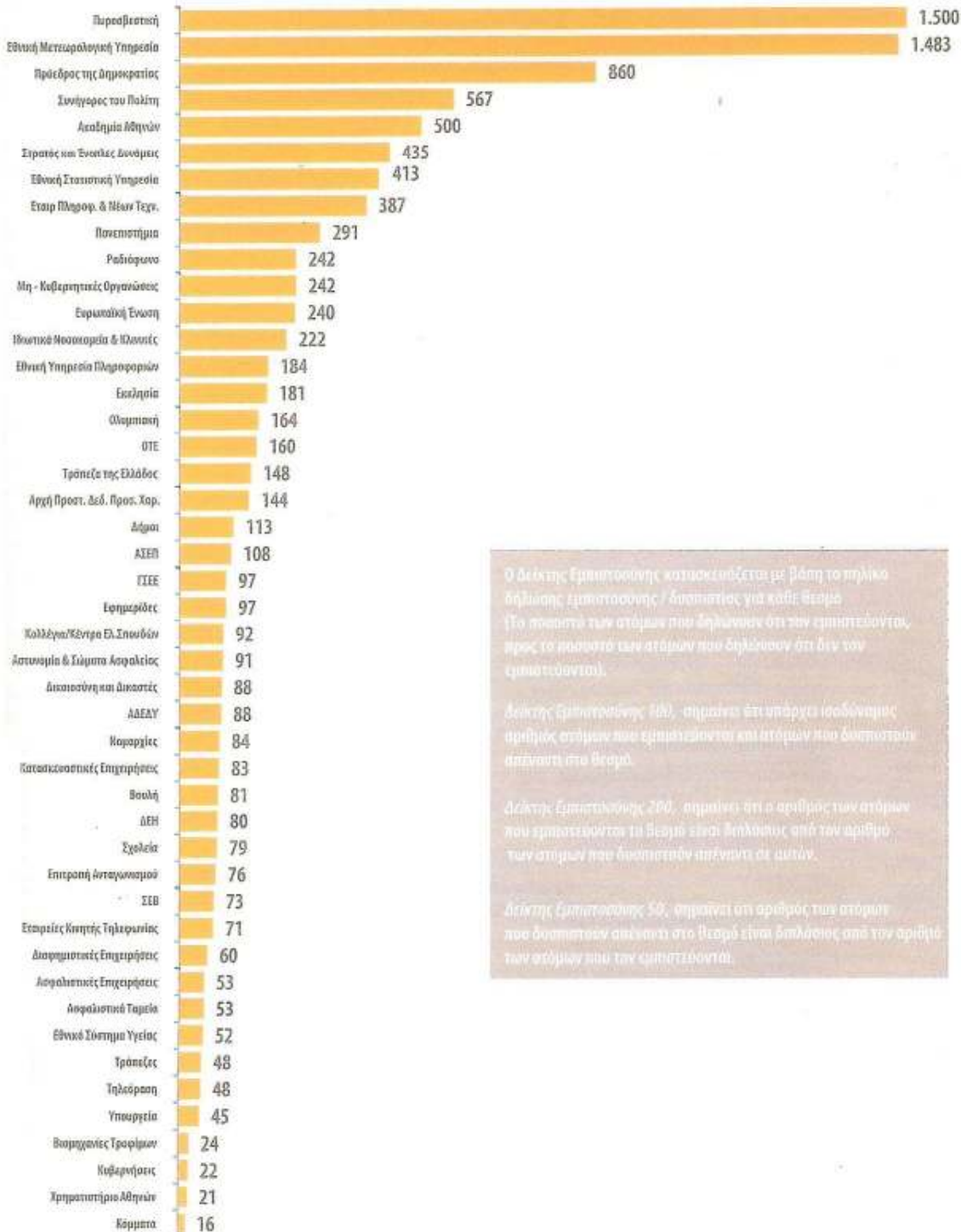
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

Βαθμός εμπιστοσύνης σε κάθε θεσμό Δεκέμβριος 2007

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ, 2007

GREEK INDEX OF CONFIDENCE IN CONFIDENCE IN INSTITUTIONS (GICI)

Ο δείκτης εμπιστοσύνης κατασκευάζεται με βάση το πλήρες δείγμα εμπιστοσύνης / δυσπιστίας για κάθε θέμα (Το ποσοστό των ατόμων που δηλώνουν ότι την εμπιστεύονται προς το ποσοστό των ατόμων που δηλώνουν ότι δεν τον εμπιστεύονται).

Δείκτης εμπιστοσύνης 100, σημαίνει ότι υπάρχει ισοδύναμος αριθμός ατόμων που εμπιστεύονται και ατόμων που δυσπιστούν απέναντι στο θέμα.

Δείκτης εμπιστοσύνης 200, σημαίνει ότι ο αριθμός των ατόμων που εμπιστεύονται το θέμα είναι διπλάσιος από τον αριθμό των ατόμων που δυσπιστούν απέναντι σε αυτό.

Δείκτης εμπιστοσύνης 50, σημαίνει ότι αριθμός των ατόμων που δυσπιστούν απέναντι στο θέμα είναι διπλάσιος από τον αριθμό των ατόμων που τον εμπιστεύονται.